

**Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра фундаментальних юридичних дисциплін**

Схвалено та затверджено на засіданні
науково-методичної ради факультету
протокол №1 від 30.09.2021

ЗАТВЕРДЖУЮ:
декан юридичного факультету
Степан Кельбя

**СИЛАБУС
Навчальної дисципліни
«Цивільне та сімейне право: Загальна частина»
Обов'язкова навчальна дисципліна**

Освітньо-професійна програма

**Спеціальність 081 «Право»
Галузь знань 08 Право
Рівень вищої освіти перший бакалаврський
Факультет юридичний
Мова навчання українська**

Розробник: Утехін І.Б., завідувач кафедри фундаментальних юридичних
дисциплін, к.ю.н., доцент
Профайл викладача

Контактний тел. 55-36-08
E-mail: utehin.igor2017@gmail.com

Посилання на сторінку курсу на сайті дистанційного навчання університету

Консультації   четвер з 10-00 до 16-00

1. Анотація дисципліни «Цивільне та сімейне право: Загальна частина».

Цивільне та сімейне право України – одна з основних і найважливіших фундаментальних навчальних дисциплін, що обов'язково вивчається в усіх вищих навчальних юридичних закладах і на юридичних факультетах. Це обумовлено тим, що без знань цієї галузі права не можлива підготовка юриста до професійної діяльності.

Особлива роль цивільного права зростає сьогодні – в час становлення і розвитку ринкових відносин в Україні. Це викликано по-перше, наявністю власника і власності у всіх її різновидах. По-друге, розвитком товарно-грошових відносин у нашому суспільстві. І по-третє, слід звернути увагу і на позитивне значення цивільного права (приватного права) щодо захисту як власника так і всіх суб'єктів цивільно-правових відносин. Цивільне право покликане захистити всіх учасників відносин шляхом надання певних засобів, за допомогою яких є можливість відновити або компенсувати завдані збитки або шкоду.

При вивченні дисципліни ставиться мета розглянути основні поняття Цивільного права, а також основні його інститути: право власності, зобов'язальне право, окремі види зобов'язань, спадкове право.

Предметом дисципліни є цивільні відносини, а саме особисті немайнові та майнові відносини, які існують у суспільстві.

Щодо завдань, то слід прищепити студентам навички і вміння щодо розв'язання практичних ситуацій, оскільки теоретичні знання саме необхідні для використання їх на практиці.

2. Мета курсу «Цивільне та сімейне право: Загальна частина» – полягає у формуванні знань у сфері сучасного цивільного законодавства України та, аналіз і стан у сучасного позитивного права, пошуку шляхів удосконалення правового регулювання вітчизняного законодавства у сфері приватних відносин.

Завдання курсу «Цивільне та сімейне право: Загальна частина» – зосередити увагу студентів на сфері приватних відносин в загальному розумінні, вмінню аналізувати ті чи інші види прояву їх зовні; навчитися знаходити прогалини у правовому регулюванні, аргументувати власну позицію для вирішення проблеми; навчитися застосовувати набуті раніше знання з вивчених раніше дисциплін; визначати головні пріоритети для суспільства та держави у регулюванні приватних відносин; вміти застосовувати акти цивільного законодавства України.

3. Пререквізити. Перед вивченням дисципліни студенти згідно до освітньої професійної програми пройшли курси дисциплін «Теорія держави та права» та «Юридична деонтологія» які містили загальні питання щодо правовідносин, юридичної професії тощо . У даній дисципліні вони розширюються і фокусуються на практичних аспектах стосовно приватних відносин.

4. Результати навчання. Після вивчення дисципліни студенти здобудуть:

- вміння орієнтуватися в нормативних актах України які регулюють суспільні відносин у приватній сфері;
- можливість аналізувати акти цивільного законодавства України;
- навички з вирішення практичних питань, які виникають у приватних відносинах;
- теоретичні знання із Загальної частини «Цивільного та сімейного права», змісту його інститутів та меж правового регулювання приватних відносин

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньої програми формуються наступні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК8. Здатність бути критичним та самокритичним

Фахові компетентності (ФК)

ФК. СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві

ФК.СК12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції

ФК СК14 Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

ФК СК15. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Отримуються наступні програмні результати навчання:

ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел.

ПРН4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.

ПРН12. Донести до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН20. Пояснювати природу та зміст основних сучасних правових явищ і процесів

ПРН23. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	2	1	5	150	40	3 6				74		екзамен
Заочна	2	1	5	150	20					84		екзамен

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі						усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб	індс	с.р.	л		п	лаб	індс	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1												
Тема 1. Основні засади цивільного права		2	2			4							2
Тема 2. Поняття цивільного законодавства		2	2			4							6
Тема 3. Поняття і предмет науки цивільного права		2				2							6
Тема 4. Цивільне правовідношення		2	2			4							2
Тема 5. Фізичні особи		2				2							2
Тема 6. Диференціація дієздатності фізичних осіб		2	2			2							4
Тема 7. Юридичні особи		2	2			6							4
Тема 8. Загальні засади участі держави в цивільних правовідносинах		2				2							4
Тема 9. Поняття та класифікація об'єктів цивільних прав		2											2
Тема 10. Речі як об'єкти цивільних правовідносин		2	2										2
Тема 11. Поняття цивільного права, цивільного інтересу та обов'язку		2				4							2
Тема 12. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків		2	4			2							2
Разом за ЗМ1		24	16			30							32
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2												
Тема 13. Загальні положення про захист цивільних прав та інтересів		2	2			5			2				2
Тема 14. Позовна давність		2	2			5			2				2
Тема 15. Поняття та ознаки правочину		2				5			2				
Тема 16. Недійсність правочинів		2	2										2
Тема 17. Представництво		2	2			2			2				

Тема 18. Поняття власності і права власності		1	2			2		1				2
Тема 19. Права на чужі речі		1				1						
Тема 20. Загальні положення про право інтелектуальної власності		1	2			2						2
Тема 21. Авторське право		1	2			1						2
Тема 22. Поняття і види зобов'язань		1	2			2		2				
Тема 23. Забезпечення виконання зобов'язань		1										
Тема 24. Відповідальність в цивільному праві		1	2									2
Тема 25. Категорія договору в цивільному праві		1	2			1						2
Разом за ЗМ 2			16	20				24				
Усього годин	150	40	36			74						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	«Цивільне право як галузь права» 1. Структура цивільного права України. 2. Загальна та особлива частина цивільного права.	4
2.	«Цивільне право як система законодавства» 1. Дія актів цивільного законодавства у часі та просторі. 2. Дія актів за колом осіб.	4
3.	Цивілістика 1. Цивільне право як навчальна дисципліна. 2. Система навчального курсу цивільного права.	4
4.	Цивільне правовідношення 1. Трансформація цивільних відносин. 2. Проблеми трансформації.	4
5.	Фізичні особи як суб'єкти цивільного права 1. Акти цивільного стану. 2. Порядок проведення реєстрації актів цивільного стану. 3. Фізична особа як підприємець	6
6.	Участь держави у цивільних відносинах 1. Відповідальність за зобов'язаннями держави. 2. Розмежування відповідальності держави.	6
7.	Об'єкти цивільних прав 1. Немайнові блага особистого характеру. 2. Нематеріальні блага – результати творчої діяльності особи.	6
8.	Здійснення цивільних прав 1. Особливості здійснення цивільних прав. 2. Зловживання правом (шикана).	6
9.	Захист цивільних прав 1. Самозахист цивільних прав. 2. Межі правомірності самозахисту.	4
10.	Строки захисту цивільних прав 1. Строки захисту суб'єктивного цивільного права.	2
11.	Право чини 1. Відмова від правочину. 2. Види недійсних право чинів.	6
12.	Представництво 1. Форми представництва. 2. Інші форми встановлення та реалізації прав і обов'язків через	6

	інших осіб. 3. Передоручення.	
13.	Загальні положення права власності 1. Види права власності. 2. Емфітевзис та суперфіцій.	6
14.	Загальні положення про право інтелектуальної власності. 1. Міжнародні договори щодо регулювання відносин інтелектуальної власності. 2. Міжнародні конвенції щодо охорони авторських прав.	6
15.	Загальні положення про зобов'язання 1. Зміна зобов'язань. 2. Класифікація засобів забезпечення виконання зобов'язань. 3. Підстави звільнення від відповідальності. 4. Форми цивільної відповідальності.	6
	Разом	74

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю. Формами поточного контролю є: усне, письмове опитування, тестування, розв'язування ситуаційних задач, контрольні роботи.

Форма підсумкового контролю: екзамен.

Засоби оцінювання. Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- контрольні роботи;
- тести;
- презентації результатів виконання завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЄКТС	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	задовільно
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)					Кількість балів (іспит)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2				
T1 3	T2 3	T9 3	T10 3	T11 3	30	100
T3 2	T4 6	T12 3	T13 3	T.14 3		
T.5 2	T6 3	T.15 3	T16 3	Мкр2		
T7 3	T8 4			10		
	Мкр1 10					

7. Рекомендована література

Нормативні акти:

Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141; з наступними змінами та доповненнями.

Цивільний кодекс України: Офіційний текст / Міністерство юстиції України. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 464 с; з наступними змінами та доповненнями.

Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18. – Ст. 144; із наступ. змінами і доповненнями.

Земельний кодекс України. Затверджений Законом України від 25 жовтня 2001 р. // Урядовий кур'єр . – 2001. – 15 листопада; із наступними змінами і доповненнями.

Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21-22. – Ст.135; з наступними змінами і доповненнями.

Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №31-32; – Ст. 263; з змінами та доповненнями.

Основна література:

Цивільне право України. Загальна частина: підручник у 2-х кн. / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. –4-е вид., доп. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2017. – 976с. – С. 8-28.

Цивільне право України: підручник : у 2 т. Т. 1 / за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасиво-Фатеевої, В. Л. Яроцького. – Х.: Право, 2011. – 656 с.; – С. 9-17.

Цивільне право України: Загальна частина, підручник./ за ред. проф. Шишки Р.Б. – К.: Ліра-К, 2020. – 760 с.

Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2-т. Т.1 / за ред. О. В.Дзери, Н.С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком інтер, 2019. -7-е вид. перероб. і доп. – 805 с. – С. 5-16.

Допоміжна література:

Кот О.О. Здійснення та захист суб'єктивних цивільних прав: проблеми теорії та судової практики . Монографія / - К.: Алерта, 2017. – 494 с.

Сібільов М. Предмет приватного (цивільного) права // Право України: Доктрина приватного права України. – 2014. - № 6. – С. 66-74.

Борисова В. Принципи цивільного права / В. Борисова // Право України, 2017. -№ 7. – С.67-75.

Савченко В.О. Принцип неприпустимості свавільного втручання у сферу особистого життя людини як прояв свободи волі. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Право», (32) 2021.

<https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/17816>

Правова доктрина України у 5-т. Т.3: Доктрина приватного права / Н.С. Кузнецова, Є.О. Харитонов, Р.А. Майданик та ін.. За ред. Н.С. Кузнецової. – Х.: Право, 2013. – 780 с.

Кодинець А.О. Інформація як об'єкт цивільних прав: концепція, методологія, правова природа. // Право України, №1, 2015 – С.107-115.

Романюк В.А. Позовна давність у цивільному праві. Монографія. / В.А. Романюк. К. 2019. – 236 с.

Інформаційні ресурси

Роз'яснення Вищого арбітражного суду України №01-6/438 від 16.04.93 р. із змінами від 18.11.1997р. № 02-5/445 «Про деякі питання застосування позовної давності при вирішенні господарських спорів»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://arbitr.gov.ua/news/180>

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України. Затв. Наказом Міністерства юстиції України 22.02.2012 р. № 296/5: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12>.

Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 29.05.2013 № 11 «Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0011600-13#Text>

Бондарчук Н.О. Представництво за довіреністю URL: https://minjust.gov.ua/m/str_20083

Ясинська М. Повноваження на представництво в суді: нова практика: URL: <https://pravo.ua/povnovazhennya-na-predstavnictvo-v-sudi-nova-praktika>

Пацурківський Ю.П. Окремі методологічні проблеми розуміння природи власності та права власності/ Репозитарій Національного університету «Одеська юридична академія»: URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/13188>

Савченко В.О. Принцип неприпустимості свавільного втручання у сферу особистого життя людини як прояв свободи волі. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Право», (32) 2021. <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/17816>